

## Spis treści

|                     |    |
|---------------------|----|
| Wykaz skrótów ..... | 17 |
| Wstęp .....         | 25 |

### Część pierwsza PRAWO AUTORSKIE

|                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>ROZDZIAŁ I. Ogólna charakterystyka prawa autorskiego i praw pokrewnych</b> ....                 | 29 |
| 1. Źródła prawa autorskiego .....                                                                  | 29 |
| 2. Rozwój prawa autorskiego w Polsce .....                                                         | 31 |
| 3. Pojęcie prawa autorskiego. Systemy prawa autorskiego .....                                      | 34 |
| 4. Modele prawa autorskiego .....                                                                  | 36 |
| 5. Zasady prawa autorskiego .....                                                                  | 38 |
| 6. Ćwiczenia .....                                                                                 | 40 |
| 7. Literatura .....                                                                                | 41 |
| <b>ROZDZIAŁ II. Utwór jako przedmiot prawa autorskiego</b> .....                                   | 42 |
| 1. Źródła prawa .....                                                                              | 42 |
| 2. Pojęcie utworu. Przesłanki uznania danego wytworu za utwór .....                                | 42 |
| 2.1. Ustalenie a utrwalenie utworu .....                                                           | 44 |
| 3. Katalog utworów w świetle prawa autorskiego .....                                               | 46 |
| 4. Czynniki niemające znaczenia przy kwalifikacji danego wytworu intelektualnego jako utworu ..... | 49 |
| 5. Graniczne wytwory intelektu .....                                                               | 50 |
| 6. Idee, pomysły, koncepcje itp. ....                                                              | 51 |
| 7. Wyłączenia ustawowe .....                                                                       | 52 |
| 7.1. Akty normatywne lub ich urzędowe projekty .....                                               | 53 |
| 7.2. Urzędowe dokumenty, materiały, znaki i symbole .....                                          | 53 |
| 7.3. Opublikowane opisy patentowe lub ochronne .....                                               | 54 |
| 7.4. Proste informacje prasowe .....                                                               | 55 |
| 8. Ćwiczenia .....                                                                                 | 55 |
| 9. Literatura .....                                                                                | 56 |
| 10. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                | 56 |
| <b>ROZDZIAŁ III. Podmiot prawa autorskiego</b> .....                                               | 58 |
| 1. Źródła prawa .....                                                                              | 58 |
| 2. Twórca jako podmiot prawa autorskiego .....                                                     | 58 |

|                                                                                            |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 2.1. Domniemanie autorstwa .....                                                           | 59        |
| 3. Inne podmioty autorskich praw majątkowych .....                                         | 60        |
| 3.1. Nabycie pierwotne .....                                                               | 61        |
| 3.2. Nabycie pochodne .....                                                                | 63        |
| 3.3. Instytucje naukowe .....                                                              | 63        |
| 4. Ćwiczenia .....                                                                         | 64        |
| 5. Literatura .....                                                                        | 65        |
| 6. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                         | 65        |
| <b>ROZDZIAŁ IV. Rodzaje utworów .....</b>                                                  | <b>66</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                      | 66        |
| 2. Utwór współautorski .....                                                               | 66        |
| 2.1. Rodzaje utworów współautorskich .....                                                 | 66        |
| 2.2. Przesłanki powstania utworu współautorskiego .....                                    | 67        |
| 2.3. Twórczy charakter wkładów .....                                                       | 68        |
| 2.4. Porozumienie jako przejaw współpracy autorów .....                                    | 68        |
| 2.5. Wspólne prawo autorskie do utworu współautorskiego .....                              | 69        |
| 3. Utwór połączony .....                                                                   | 71        |
| 3.1. Powstanie utworów połączonych .....                                                   | 71        |
| 3.2. Podstawy odmowy udzielenia zezwolenia .....                                           | 72        |
| 3.3. Utwór współautorski a utwór połączony .....                                           | 72        |
| 4. Utwór zbiorowy .....                                                                    | 72        |
| 4.1. Szczególna rola producenta lub wydawcy .....                                          | 73        |
| 4.2. Prawa autorskie do utworu zbiorowego .....                                            | 74        |
| 5. Utwór pracowniczy .....                                                                 | 75        |
| 5.1. Nabycie autorskich praw majątkowych do utworu pracowniczego<br>przez pracodawcę ..... | 77        |
| 5.2. Skutki prawne przyjęcia utworu przez pracodawcę .....                                 | 78        |
| 5.3. Autorskie prawa osobiste do utworu pracowniczego .....                                | 79        |
| 6. Utwór zależny .....                                                                     | 80        |
| 6.1. Wykonywanie autorskich praw majątkowych i osobistych do dzieła zależnego ..           | 82        |
| 6.2. Utwór inspirowany .....                                                               | 83        |
| 7. Ćwiczenia .....                                                                         | 84        |
| 8. Literatura .....                                                                        | 85        |
| 9. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                         | 86        |
| <b>ROZDZIAŁ V. Autorskie prawa majątkowe .....</b>                                         | <b>87</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                      | 87        |
| 2. Pojęcie i charakter autorskich praw majątkowych .....                                   | 88        |
| 2.1. Modele kształtowania treści majątkowych praw autorskich .....                         | 88        |
| 3. Treść autorskich praw majątkowych .....                                                 | 89        |
| 4. Pola eksploatacji .....                                                                 | 91        |
| 4.1. Pola eksploatacji z art. 50 pr.aut. ....                                              | 92        |
| 4.2. <i>Droit de suite</i> .....                                                           | 93        |
| 5. Zbywalność autorskich praw majątkowych .....                                            | 95        |
| 5.1. Przejście autorskich praw majątkowych w drodze dziedziczenia .....                    | 96        |
| 5.2. Przejście autorskich praw majątkowych w drodze umowy .....                            | 97        |
| 6. Czas ochrony autorskich praw majątkowych .....                                          | 98        |

|                                                                                                                       |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 7. Fundusz Promocji Twórczości .....                                                                                  | 99         |
| 8. Ćwiczenia .....                                                                                                    | 100        |
| 9. Literatura .....                                                                                                   | 101        |
| 10. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                   | 101        |
| <b>ROZDZIAŁ VI. Dozwolony użytek osobisty i publiczny .....</b>                                                       | <b>102</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                                 | 102        |
| 2. Istota dozwolonego użytku. Podział na dozwolony użytek osobisty i publiczny ....                                   | 102        |
| 3. Pojęcie i warunki korzystania z utworu w ramach dozwolonego użytku osobistego ..                                   | 104        |
| 3.1. Wyłączenia z zakresu dozwolonego użytku prywatnego .....                                                         | 109        |
| 4. Dozwolony użytek publiczny .....                                                                                   | 110        |
| 4.1. Dozwolony użytek utworu w celach informacyjnych .....                                                            | 111        |
| 4.2. Dozwolony użytek utworu w celach oświatowych i naukowych .....                                                   | 112        |
| 4.3. Użytek publiczny w sferze nadawania utworu .....                                                                 | 113        |
| 4.3.1. Publiczne odtwarzanie nadawanych utworów .....                                                                 | 114        |
| 4.4. Dozwolony użytek w zakresie wykonania utworu .....                                                               | 116        |
| 4.5. Dozwolony użytek utworów plastycznych .....                                                                      | 117        |
| 4.6. Dozwolony użytek utworu w celach państwowych .....                                                               | 119        |
| 4.7. Dozwolony użytek utworu w celach gospodarczych .....                                                             | 119        |
| 4.8. Dozwolony użytek dla dobra osób niepełnosprawnych .....                                                          | 121        |
| 5. Prawo cytatu .....                                                                                                 | 122        |
| 6. Zasady korzystania z dozwolonego użytku osobistego i publicznego .....                                             | 125        |
| 7. Ćwiczenia .....                                                                                                    | 127        |
| 8. Literatura .....                                                                                                   | 128        |
| 9. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                    | 128        |
| <b>ROZDZIAŁ VII. Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi</b><br><b>    lub prawami pokrewnymi .....</b> | <b>130</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                                 | 130        |
| 2. Pojęcie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami<br>pokrewnymi .....                      | 130        |
| 3. Utworzenie organizacji zbiorowego zarządzania .....                                                                | 131        |
| 4. Członkostwo w organizacji zbiorowego zarządzania .....                                                             | 133        |
| 5. Zadania organizacji zbiorowego zarządzania .....                                                                   | 134        |
| 5.1. Zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi lub pokrewnymi .....                                                     | 135        |
| 6. Domniemania z art. 105 ust. 1 pr.aut. ....                                                                         | 136        |
| 7. Zbiorowy zarząd w stosunkach wewnętrznych i zewnętrznych .....                                                     | 138        |
| 8. Wykaz organizacji zbiorowego zarządzania .....                                                                     | 139        |
| 9. Ustawowe sposoby wskazania właściwej organizacji zbiorowego zarządzania ....                                       | 140        |
| 9.1. Komisja Prawa Autorskiego .....                                                                                  | 140        |
| 10. Ćwiczenia .....                                                                                                   | 142        |
| 11. Literatura .....                                                                                                  | 143        |
| 12. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                   | 143        |
| <b>ROZDZIAŁ VIII. Umowy prawnoautorskie .....</b>                                                                     | <b>144</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                                 | 144        |
| 2. Zasada swobody umów i jej ograniczenia w prawie autorskim .....                                                    | 144        |
| 2.1. Zasada specyfikacji pól eksploatacji w umowie .....                                                              | 145        |

|                                                                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 2.2. Zakaz obejmowania umową pól eksploatacji utworu nieznanego w chwili zawarcia umowy .....                                 | 146 |
| 2.3. Zakaz zawierania umów w części dotyczącej wszystkich utworów tego samego twórcy mających powstać w przyszłości .....     | 146 |
| 2.4. Zakaz zbycia i zrzeczenia się prawa do wynagrodzenia .....                                                               | 147 |
| 2.5. Nakaz zawierania umów o przeniesienie autorskich praw majątkowych i umów licencyjnych wyłącznych w formie pisemnej ..... | 147 |
| 3. Umowy prawnoautorskie .....                                                                                                | 147 |
| 3.1. Umowa przenosząca własność autorskich praw majątkowych .....                                                             | 148 |
| 3.2. Treść umowy przenoszącej autorskie prawa majątkowe .....                                                                 | 148 |
| 4. Pojęcie, rodzaje i charakter umów licencyjnych .....                                                                       | 149 |
| 4.1. Treść umowy licencyjnej .....                                                                                            | 150 |
| 4.2. Sublicencja .....                                                                                                        | 152 |
| 4.3. Wypowiedzenie umowy licencyjnej .....                                                                                    | 152 |
| 5. Umowa wydawnicza .....                                                                                                     | 153 |
| 6. Ćwiczenia .....                                                                                                            | 155 |
| 7. Literatura .....                                                                                                           | 155 |
| 8. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                            | 156 |
| <b>ROZDZIAŁ IX. Autorskie prawa osobiste</b> .....                                                                            | 157 |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                                         | 157 |
| 2. Pojęcie i cechy autorskich praw osobistych .....                                                                           | 157 |
| 3. Katalog autorskich praw osobistych .....                                                                                   | 159 |
| 3.1. Autorskie prawa osobiste wymienione w art. 16 pr.aut. ....                                                               | 160 |
| 3.1.1. Prawo do autorstwa utworu .....                                                                                        | 160 |
| 3.1.2. Prawo do oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo .....                   | 161 |
| 3.1.3. Prawo do nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania .....                               | 163 |
| 3.1.4. Prawo do decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności .....                                               | 165 |
| 3.1.5. Prawo do nadzoru nad sposobem korzystania z utworu .....                                                               | 166 |
| 3.2. Autorskie prawa osobiste wynikające z innych przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych .....              | 168 |
| 3.2.1. Prawo odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia ze względu na istotne interesy twórcy .....                           | 168 |
| 3.2.2. Prawa osobiste twórcy i jego bliskich związane z oryginałem egzemplarza dzieła plastycznego .....                      | 170 |
| 3.2.3. Prawo dostępu do oryginału utworu .....                                                                                | 171 |
| 4. Ćwiczenia .....                                                                                                            | 172 |
| 5. Literatura .....                                                                                                           | 173 |
| 6. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                            | 173 |
| <b>ROZDZIAŁ X. Plagiat</b> .....                                                                                              | 174 |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                                         | 174 |
| 2. Pojęcie i istota plagiatu .....                                                                                            | 174 |
| 3. Rodzaje plagiatu .....                                                                                                     | 175 |

|                                                                                                                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4. Odpowiedzialność prawna z tytułu popełnienia plagiatu w uczelniach wyższych ...                                                                                           | 178 |
| 4.1. Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich z tytułu<br>popełnienia plagiatu .....                                                                          | 178 |
| 4.1.1. Postępowanie wyjaśniające .....                                                                                                                                       | 178 |
| 4.1.2. Postępowanie przed komisją dyscyplinarną do spraw nauczycieli<br>akademickich .....                                                                                   | 179 |
| 4.1.3. Postępowanie odwoławcze .....                                                                                                                                         | 182 |
| 4.2. Odpowiedzialność nauczycieli akademickich uregulowana przepisami ustawy<br>o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie<br>sztuki ..... | 183 |
| 4.3. Odpowiedzialność dyscyplinarna studentów uczelni wyższych z tytułu<br>popełnienia plagiatu .....                                                                        | 185 |
| 4.3.1. Postępowanie wyjaśniające .....                                                                                                                                       | 185 |
| 4.3.2. Postępowanie przed komisją dyscyplinarną do spraw studentów .....                                                                                                     | 186 |
| 4.3.3. Postępowanie odwoławcze .....                                                                                                                                         | 187 |
| 4.4. Odpowiedzialność dyscyplinarna doktorantów z tytułu popełnienia plagiatu ..                                                                                             | 188 |
| 5. Odpowiedzialność cywilna z tytułu popełnienia plagiatu .....                                                                                                              | 190 |
| 6. Odpowiedzialność karna z tytułu popełnienia plagiatu .....                                                                                                                | 191 |
| 6.1. Obligatoryjne przesłanki stwierdzenia przestępstwa plagiatu .....                                                                                                       | 193 |
| 6.2. Sankcje karne .....                                                                                                                                                     | 195 |
| 7. Przedawnienie odpowiedzialności prawnej z tytułu popełnienia plagiatu .....                                                                                               | 195 |
| 8. Ćwiczenia .....                                                                                                                                                           | 196 |
| 9. Literatura .....                                                                                                                                                          | 196 |
| 10. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                                                                          | 197 |

|                                                                                                                     |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>ROZDZIAŁ XI. Odpowiedzialność cywilna z tytułu naruszenia autorskich praw<br/>majątkowych i osobistych .....</b> | <b>198</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                               | 198        |
| 2. Cywilnoprawna ochrona autorskich praw majątkowych .....                                                          | 198        |
| 2.1. Roszczenia niemajątkowe z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych ..                                     | 199        |
| 2.2. Roszczenia majątkowe z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych .....                                     | 201        |
| 3. Zagadnienia procesowe .....                                                                                      | 205        |
| 4. Cywilnoprawna ochrona autorskich praw osobistych .....                                                           | 206        |
| 4.1. Roszczenia niemajątkowe .....                                                                                  | 207        |
| 4.2. Roszczenia majątkowe .....                                                                                     | 209        |
| 5. Zagadnienia procesowe .....                                                                                      | 209        |
| 6. Ćwiczenia .....                                                                                                  | 211        |
| 7. Literatura .....                                                                                                 | 212        |
| 8. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                  | 212        |

|                                                                                                                                 |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>ROZDZIAŁ XII. Odpowiedzialność karna .....</b>                                                                               | <b>214</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                                           | 214        |
| 2. Analiza znamion przestępstw stypizowanych w prawie autorskim .....                                                           | 214        |
| 2.1. Plagiat i inne naruszenia praw autorskich lub pokrewnych .....                                                             | 215        |
| 2.2. Bezprawne rozpowszechnianie cudzego utworu, artystycznego wykonania,<br>fonogramu, wideogramu lub nadania (piractwo) ..... | 216        |

|                                                                                                                                                                                                                                                            |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.3. Bezprawne rozpowszechnianie, utrwalenie lub zwielokrotnianie cudzego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania .....                                                                                                         | 218        |
| 2.4. Paserstwo .....                                                                                                                                                                                                                                       | 219        |
| 2.5. Produkcja, obrót, reklama, posiadanie, przechowywanie lub wykorzystywanie urządzeń lub ich komponentów przeznaczonych do nielegalnego usuwania lub obchodzenia zabezpieczeń przed nielegalnym odtwarzaniem, przegrywaniem lub zwielokrotnianiem ..... | 220        |
| 2.6. Uniemożliwianie lub utrudnianie wykonywania prawa do kontroli .....                                                                                                                                                                                   | 221        |
| 3. Sankcje karne .....                                                                                                                                                                                                                                     | 221        |
| 4. Właściwość sądu i tryb ścigania .....                                                                                                                                                                                                                   | 223        |
| 5. Ćwiczenia .....                                                                                                                                                                                                                                         | 224        |
| 6. Literatura .....                                                                                                                                                                                                                                        | 225        |
| 7. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                                                                                                                                                         | 225        |
| <b>ROZDZIAŁ XIII. Utwory audiowizualne .....</b>                                                                                                                                                                                                           | <b>226</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                                                                                                                                                                      | 226        |
| 2. Pojęcie utworu audiowizualnego .....                                                                                                                                                                                                                    | 226        |
| 3. Podmioty praw autorskich do dzieła audiowizualnego .....                                                                                                                                                                                                | 229        |
| 4. Skutki uznania osoby za współtwórcę utworu audiowizualnego .....                                                                                                                                                                                        | 231        |
| 5. Producent dzieła audiowizualnego .....                                                                                                                                                                                                                  | 232        |
| 6. Czas trwania autorskich praw majątkowych do utworu audiowizualnego .....                                                                                                                                                                                | 233        |
| 7. Ćwiczenia .....                                                                                                                                                                                                                                         | 234        |
| 8. Literatura .....                                                                                                                                                                                                                                        | 235        |
| 9. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                                                                                                                                                         | 235        |
| <b>ROZDZIAŁ XIV. Programy komputerowe .....</b>                                                                                                                                                                                                            | <b>236</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                                                                                                                                                                      | 236        |
| 2. Pojęcie programu komputerowego .....                                                                                                                                                                                                                    | 236        |
| 3. Podmiot praw autorskich do programu komputerowego .....                                                                                                                                                                                                 | 239        |
| 4. Treść prawa autorskiego .....                                                                                                                                                                                                                           | 239        |
| 4.1. Autorskie prawa osobiste twórców programów komputerowych .....                                                                                                                                                                                        | 240        |
| 4.2. Autorskie prawa majątkowe twórców programów komputerowych .....                                                                                                                                                                                       | 241        |
| 4.3. Ograniczenia autorskich praw majątkowych do programu komputerowego ..                                                                                                                                                                                 | 242        |
| 5. Dozwolony użytek programów komputerowych .....                                                                                                                                                                                                          | 245        |
| 6. Licencje dotyczące oprogramowania komputerowego .....                                                                                                                                                                                                   | 246        |
| 7. Piractwo komputerowe .....                                                                                                                                                                                                                              | 247        |
| 7.1. Formy piractwa komputerowego .....                                                                                                                                                                                                                    | 247        |
| 7.2. Odpowiedzialność karna .....                                                                                                                                                                                                                          | 248        |
| 8. Prawne aspekty stosowania i usuwania środków technicznego zabezpieczenia programów komputerowych .....                                                                                                                                                  | 249        |
| 8.1. Rodzaje i funkcje środków technicznego zabezpieczenia .....                                                                                                                                                                                           | 250        |
| 8.2. Obchodzenie lub usuwanie technicznych środków zabezpieczających program komputerowy .....                                                                                                                                                             | 251        |
| 8.2.1. Odpowiedzialność cywilna .....                                                                                                                                                                                                                      | 251        |
| 8.2.2. Odpowiedzialność karna .....                                                                                                                                                                                                                        | 252        |
| 9. Ćwiczenia .....                                                                                                                                                                                                                                         | 253        |
| 10. Literatura .....                                                                                                                                                                                                                                       | 254        |
| 11. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                                                                                                                                                                        | 255        |

|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>ROZDZIAŁ XV. Ochrona wizerunku i adresata korespondencji</b>                          | 256 |
| 1. Źródła prawa                                                                          | 256 |
| 2. Pojęcie wizerunku                                                                     | 256 |
| 3. Szczególne postaci wizerunku                                                          | 257 |
| 4. Zasady rozpowszechniania wizerunku                                                    | 259 |
| 5. Rozpowszechnianie wizerunku bez zgody sportretowanego                                 | 261 |
| 5.1. Rozpowszechnianie wizerunków pozwanych                                              | 261 |
| 5.2. Rozpowszechnianie wizerunków osób powszechnie znanych                               | 262 |
| 5.2.1. Osoba powszechnie znana                                                           | 262 |
| 5.3. Rozpowszechnianie wizerunków osób stanowiących szczegół całości                     | 265 |
| 6. Ochrona adresata korespondencji                                                       | 266 |
| 7. Postanowienia wspólne dotyczące wizerunku i korespondencji                            | 268 |
| 8. Ćwiczenia                                                                             | 269 |
| 9. Literatura                                                                            | 270 |
| 10. Wybrane orzeczenia sądowe                                                            | 270 |
| <b>ROZDZIAŁ XVI. Prawa pokrewne</b>                                                      | 272 |
| 1. Źródła prawa                                                                          | 272 |
| 2. Pojęcie, charakter i rodzaje praw pokrewnych                                          | 272 |
| 3. Przedmiot i podmiot prawa do artystycznych wykonań                                    | 273 |
| 4. Treść prawa do artystycznych wykonań                                                  | 275 |
| 4.1. Czas trwania prawa do artystycznych wykonań                                         | 278 |
| 5. Przedmiot i podmiot prawa do fonogramów i wideogramów                                 | 278 |
| 6. Treść praw producenta                                                                 | 279 |
| 6.1. Czas trwania praw do fonogramów i wideogramów                                       | 280 |
| 7. Przedmiot i podmiot prawa do nadań programów                                          | 281 |
| 8. Treść prawa do nadań programów                                                        | 282 |
| 9. Przedmiot i podmiot prawa do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych      | 283 |
| 10. Treść prawa do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych                   | 283 |
| 10.1. Czas trwania prawa do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych          | 284 |
| 11. Ćwiczenia                                                                            | 285 |
| 12. Literatura                                                                           | 285 |
| 13. Wybrane orzeczenia sądowe                                                            | 286 |
| <b>ROZDZIAŁ XVII. Prawo autorskie w Internecie</b>                                       | 287 |
| 1. Źródła prawa                                                                          | 287 |
| 2. Przedmiot ochrony                                                                     | 287 |
| 3. Pola eksploatacji utworu w Internecie                                                 | 288 |
| 3.1. Zwielokrotnianie dokonywane w sieciach komputerowych w trakcie korzystania z utworu | 288 |
| 3.2. Wprowadzenie utworu do obrotu                                                       | 289 |
| 3.3. Rozpowszechnianie utworu <i>on-line</i>                                             | 290 |
| 3.4. Nowe pola eksploatacji                                                              | 291 |
| 4. Dozwolony użytek publiczny i prywatny                                                 | 291 |
| 4.1. Dozwolony użytek publiczny                                                          | 292 |
| 4.2. Dozwolony użytek prywatny                                                           | 296 |

|                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5. Licencja <i>Creative Commons</i> .....                                                                   | 297 |
| 6. Licencja sieciowa .....                                                                                  | 299 |
| 7. Odpowiedzialność prawna za naruszenie prawa autorskiego w Internecie .....                               | 301 |
| 8. Wyłączenie odpowiedzialności prawnej usługodawcy z tytułu świadczenia usług<br>drogą elektroniczną ..... | 302 |
| 8.1. Usługa <i>mere conduit</i> (tzw. prostego przekazu) .....                                              | 303 |
| 8.2. Usługa <i>cachingu</i> .....                                                                           | 304 |
| 8.3. Usługa <i>hostingu</i> .....                                                                           | 305 |
| 8.4. Monitoring sieci przez <i>service provider-a</i> .....                                                 | 307 |
| 9. Ćwiczenia .....                                                                                          | 307 |
| 10. Literatura .....                                                                                        | 308 |
| <b>ROZDZIAŁ XVIII. Ochrona baz danych</b> .....                                                             | 310 |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                       | 310 |
| 2. Pojęcie bazy danych .....                                                                                | 310 |
| 2.1. Definicja bazy danych w dyrektywie w sprawie ochrony prawnej baz danych ..                             | 313 |
| 3. Podmiot prawa <i>sui generis</i> do bazy danych .....                                                    | 313 |
| 4. Treść prawa <i>sui generis</i> .....                                                                     | 315 |
| 5. Ograniczenia treści prawa producenta baz danych .....                                                    | 316 |
| 6. Wyczerpanie prawa .....                                                                                  | 319 |
| 7. Czas ochrony bazy danych .....                                                                           | 320 |
| 8. Kumulacja ochrony prawnoautorskiej i ochrony <i>sui generis</i> .....                                    | 320 |
| 9. Ochrona baz danych w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych .....                               | 321 |
| 9.1. Podmiot praw autorskich do bazy danych .....                                                           | 322 |
| 9.2. Autorskie prawa majątkowe do bazy danych. Prawo dokonywania opracowań<br>bazy danych .....             | 323 |
| 10. Dozwolony użytek w odniesieniu do bazy danych .....                                                     | 324 |
| 10.1. Dozwolony użytek publiczny .....                                                                      | 324 |
| 10.2. Dozwolony użytek prywatny .....                                                                       | 325 |
| 11. Ćwiczenia .....                                                                                         | 325 |
| 12. Literatura .....                                                                                        | 326 |
| 13. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                         | 326 |

## Część druga

### PRAWO WŁASNOŚCI PRZEMYSŁOWEJ

|                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>ROZDZIAŁ I. Źródła prawa własności przemysłowej</b> .....                | 329 |
| 1. Źródła prawa .....                                                       | 329 |
| 2. Pojęcie, charakter i główne dziedziny prawa własności przemysłowej ..... | 333 |
| 2.1. Charakter norm prawa własności przemysłowej .....                      | 336 |
| 2.2. Dziedziny prawa własności przemysłowej .....                           | 337 |
| 3. Pojęcie własności intelektualnej .....                                   | 339 |
| 4. Własność przemysłowa a własność intelektualna .....                      | 342 |
| 5. Ogólna charakterystyka ustawy – Prawo własności przemysłowej .....       | 343 |
| 6. Struktura i zadania Urzędu Patentowego .....                             | 344 |
| 6.1. Eksperti Urzędu Patentowego .....                                      | 345 |
| 6.2. Kolegium Ekspertów Urzędu Patentowego .....                            | 345 |

|                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 6.3. Asesorzy i aplikanci eksperccy .....                                                                        | 346 |
| 6.4. Zadania Urzędu Patentowego .....                                                                            | 347 |
| 6.5. Rzecznik patentowy .....                                                                                    | 348 |
| 7. Rejestry prowadzone przez Urząd Patentowy .....                                                               | 350 |
| 8. Ćwiczenia .....                                                                                               | 351 |
| 9. Literatura .....                                                                                              | 351 |
| <b>ROZDZIAŁ II. Prawo patentowe</b> .....                                                                        | 353 |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                            | 353 |
| 2. Prawo patentowe w Polsce .....                                                                                | 353 |
| 2.1. Pojęcie wynalazku .....                                                                                     | 353 |
| 2.1.1. Kategorie wynalazków .....                                                                                | 355 |
| 2.1.2. Wyłączenia z zakresu pojęcia wynalazku .....                                                              | 357 |
| 2.2. Podmioty praw do wynalazków .....                                                                           | 358 |
| 2.3. Przesłanki zdolności patentowej .....                                                                       | 359 |
| 2.3.1. Nowość wynalazku .....                                                                                    | 359 |
| 2.3.2. Poziom wynalazczy .....                                                                                   | 360 |
| 2.3.3. Przemysłowa stosowność .....                                                                              | 362 |
| 2.4. Wynalazki wyłączone spod ochrony prawnej .....                                                              | 362 |
| 2.5. Procedura rejestracji wynalazku w Polsce .....                                                              | 363 |
| 2.5.1. Opłaty rejestracyjne i okresowe .....                                                                     | 367 |
| 2.5.2. Rozpatrywanie zgłoszenia wynalazku .....                                                                  | 369 |
| 2.5.3. Decyzje Urzędu Patentowego w sprawie udzielenia patentu .....                                             | 371 |
| 2.6. Treść patentu .....                                                                                         | 374 |
| 2.6.1. Ograniczenia patentu .....                                                                                | 375 |
| 2.7. Obrót dobrami własności przemysłowej .....                                                                  | 377 |
| 2.7.1. Umowy licencyjne .....                                                                                    | 378 |
| 2.8. Unieważnienie patentu .....                                                                                 | 381 |
| 2.9. Wygaśnięcie patentu .....                                                                                   | 382 |
| 3. Patent europejski .....                                                                                       | 383 |
| 3.1. Procedura rejestracji wynalazku w Unii Europejskiej .....                                                   | 383 |
| 3.2. Decyzje Europejskiego Urzędu Patentowego w sprawie udzielenia patentu europejskiego .....                   | 387 |
| 3.3. Opłaty rejestracyjne i okresowe .....                                                                       | 387 |
| 3.4. Unieważnienie patentu europejskiego .....                                                                   | 387 |
| 4. Ćwiczenia .....                                                                                               | 388 |
| 5. Literatura .....                                                                                              | 389 |
| 6. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                               | 389 |
| <b>ROZDZIAŁ III. Prawo znaków towarowych</b> .....                                                               | 390 |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                            | 390 |
| 2. Prawo znaków towarowych w Polsce .....                                                                        | 390 |
| 2.1. Pojęcie znaku towarowego .....                                                                              | 390 |
| 2.2. Funkcje znaków towarowych .....                                                                             | 392 |
| 2.3. Rodzaje znaków towarowych .....                                                                             | 393 |
| 2.3.1. Wspólny znak towarowy, wspólny znak towarowy gwarancyjny, znaki chronione wspólnym prawem ochronnym ..... | 395 |
| 2.4. Zdolność odróżniająca znaku .....                                                                           | 397 |

|                                                                                                      |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.5. Przeszkody udzielenia prawa ochronnego na znak towarowy .....                                   | 398        |
| 2.5.1. Brak zdolności odróżniającej .....                                                            | 399        |
| 2.5.2. Bezwzględne przeszkody rejestracyjne .....                                                    | 401        |
| 2.5.3. Względne przeszkody rejestracyjne .....                                                       | 403        |
| 2.6. Procedura rejestracji znaku towarowego .....                                                    | 404        |
| 2.6.1. Decyzje Urzędu Patentowego dotyczące prawa ochronnego na znak towarowy .....                  | 408        |
| 2.6.2. Opłaty rejestracyjne .....                                                                    | 409        |
| 2.6.3. Przykłady zarejestrowanych znaków towarowych .....                                            | 410        |
| 2.7. Treść prawa ochronnego na znak towarowy .....                                                   | 411        |
| 2.7.1. Ograniczenia prawa ochronnego na znak towarowy .....                                          | 412        |
| 2.8. Unieważnienie prawa ochronnego na znak towarowy .....                                           | 413        |
| 2.9. Wygaśnięcie prawa ochronnego na znak towarowy .....                                             | 416        |
| 3. Wspólnotowy znak towarowy .....                                                                   | 418        |
| 3.1. Pojęcie wspólnotowego znaku towarowego .....                                                    | 418        |
| 3.1.1. Wspólnotowy znak wspólny .....                                                                | 419        |
| 3.2. Procedura rejestracji wspólnotowego znaku towarowego .....                                      | 419        |
| 3.3. Przeszkody udzielenia prawa ochronnego na znak towarowy .....                                   | 423        |
| 3.3.1. Bezwzględne podstawy odmowy rejestracji .....                                                 | 423        |
| 3.3.2. Względne podstawy odmowy rejestracji .....                                                    | 424        |
| 3.4. Opłaty .....                                                                                    | 424        |
| 3.5. Treść prawa do wspólnotowego znaku towarowego .....                                             | 425        |
| 3.5.1. Ograniczenia prawa do wspólnotowego znaku towarowego .....                                    | 425        |
| 3.6. Unieważnienie i wygaśnięcie prawa do wspólnotowego znaku towarowego ...                         | 426        |
| 3.6.1. Unieważnienie prawa do wspólnotowego znaku towarowego .....                                   | 426        |
| 3.6.2. Wygaśnięcie prawa do wspólnotowego znaku towarowego .....                                     | 427        |
| 4. Ćwiczenia .....                                                                                   | 428        |
| 5. Literatura .....                                                                                  | 429        |
| 6. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                                   | 429        |
| <b>ROZDZIAŁ IV. Prawo wzorów przemysłowych .....</b>                                                 | <b>431</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                | 431        |
| 2. Prawo wzorów przemysłowych w Polsce .....                                                         | 431        |
| 2.1. Pojęcie wzoru przemysłowego .....                                                               | 431        |
| 2.2. Przesłanki zdolności rejestrowej wzoru przemysłowego .....                                      | 432        |
| 2.2.1. Przedmiot ochrony .....                                                                       | 433        |
| 2.2.2. Nowość wzoru przemysłowego .....                                                              | 434        |
| 2.2.3. Indywidualny charakter wzoru przemysłowego .....                                              | 437        |
| 2.2.3.1. Zorientowany użytkownik jako podmiot dokonujący oceny indywidualnego charakteru wzoru ..... | 438        |
| 2.3. Wyłączenia spod rejestracji .....                                                               | 439        |
| 2.4. Procedura rejestracji wzoru przemysłowego w Polsce .....                                        | 440        |
| 2.4.1. Opłaty jednorazowe i okresowe .....                                                           | 444        |
| 2.4.2. Decyzje Urzędu Patentowego dotyczące rejestracji wzoru przemysłowego .....                    | 444        |
| 2.5. Prawo z rejestracji wzoru przemysłowego .....                                                   | 447        |
| 2.5.1. Zakres prawa z rejestracji wzoru .....                                                        | 448        |

|                                                                                                                     |            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 2.5.2. Ograniczenia prawa z rejestracji wzoru przemysłowego .....                                                   | 449        |
| 2.6. Unieważnienie prawa z rejestracji wzoru przemysłowego .....                                                    | 450        |
| 2.6.1. Publiczne udostępnienie wzoru .....                                                                          | 452        |
| 2.6.2. Brak nowości i indywidualnego charakteru wskutek publicznego<br>udostępnienia wzoru przemysłowego .....      | 453        |
| 2.7. Wygaśnięcie prawa z rejestracji wzoru przemysłowego .....                                                      | 454        |
| 3. Europejskie prawo wzorów przemysłowych .....                                                                     | 455        |
| 3.1. Pojęcie wzoru wspólnotowego .....                                                                              | 455        |
| 3.2. Nowość wzoru wspólnotowego .....                                                                               | 456        |
| 3.3. Indywidualny charakter wzoru wspólnotowego .....                                                               | 457        |
| 3.4. Niezarejestrowany wzór wspólnotowy .....                                                                       | 459        |
| 3.5. Procedura rejestracji zarejestrowanego wzoru wspólnotowego .....                                               | 459        |
| 3.5.1. Opłaty .....                                                                                                 | 465        |
| 3.5.2. Decyzje Urzędu ds. Harmonizacji Rynku Wewnętrznego (OHIM)<br>dotyczące rejestracji wzoru wspólnotowego ..... | 468        |
| 3.6. Treść prawa z rejestracji .....                                                                                | 468        |
| 3.7. Unieważnienie wzoru wspólnotowego .....                                                                        | 469        |
| 4. Ćwiczenia .....                                                                                                  | 470        |
| 5. Literatura .....                                                                                                 | 471        |
| 6. Wybrane orzecznictwo sądów polskich .....                                                                        | 472        |
| 7. Wybrane orzecznictwo OHIM .....                                                                                  | 472        |
| <b>ROZDZIAŁ V. Oznaczenia geograficzne .....</b>                                                                    | <b>474</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                                               | 474        |
| 2. Oznaczenie geograficzne w prawie polskim .....                                                                   | 474        |
| 2.1. Pojęcie oznaczenia geograficznego .....                                                                        | 474        |
| 2.2. Rodzaje oznaczeń geograficznych .....                                                                          | 476        |
| 2.3. Funkcje oznaczeń geograficznych .....                                                                          | 479        |
| 2.4. Procedura rejestracji oznaczeń geograficznych w Polsce .....                                                   | 480        |
| 2.4.1. Opłaty za zgłoszenie oznaczenia geograficznego .....                                                         | 484        |
| 2.4.2. Decyzje Urzędu Patentowego dotyczące prawa z rejestracji oznaczenia<br>geograficznego .....                  | 485        |
| 2.4.2.1. Odmowa udzielenia prawa z rejestracji na oznaczenie<br>geograficzne .....                                  | 487        |
| 2.5. Treść prawa z rejestracji oznaczenia geograficznego .....                                                      | 488        |
| 2.6. Unieważnienie prawa z rejestracji na oznaczenie geograficzne .....                                             | 490        |
| 2.7. Wygaśnięcie prawa z rejestracji na oznaczenie geograficzne .....                                               | 491        |
| 3. Oznaczenia geograficzne w prawie unijnym .....                                                                   | 492        |
| 3.1. Oznaczenia geograficzne w Unii Europejskiej .....                                                              | 492        |
| 3.2. Procedura rejestracji oznaczeń geograficznych w Unii Europejskiej .....                                        | 495        |
| 3.2.1. Etap krajowy .....                                                                                           | 495        |
| 3.2.1.1. Postępowanie w przypadku wniesienia lub niewniesienia<br>zastrzeżeń do wniosku o rejestrację .....         | 497        |
| 3.2.2. Procedura rejestracji oznaczeń geograficznych na szczeblu unijnym ....                                       | 499        |
| 3.2.2.1. Postępowanie w przypadku wniesienia lub niewniesienia<br>sprzeciwu do wniosku o rejestrację .....          | 500        |
| 3.3. Opłaty za zgłoszenie oznaczenia geograficznego w Unii Europejskiej .....                                       | 503        |

|                                                                                      |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 3.4. Treść prawa z rejestracji oznaczenia geograficznego .....                       | 503        |
| 3.5. Cofnięcie rejestracji .....                                                     | 504        |
| 4. Ćwiczenia .....                                                                   | 504        |
| 5. Literatura .....                                                                  | 505        |
| <b>ROZDZIAŁ VI. Wzory użytkowe .....</b>                                             | <b>506</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                | 506        |
| 2. Pojęcie wzoru użytkowego .....                                                    | 506        |
| 3. Przesłanki zdolności ochronnej wzoru użytkowego .....                             | 507        |
| 4. Wzór użytkowy a wynalazek .....                                                   | 509        |
| 5. Procedura rejestracji wzoru użytkowego .....                                      | 511        |
| 5.1. Opłaty rejestracyjne .....                                                      | 512        |
| 5.2. Decyzje Urzędu Patentowego dotyczące prawa ochronnego na wzór<br>użytkowy ..... | 513        |
| 6. Treść prawa ochronnego na wzór użytkowy .....                                     | 514        |
| 7. Unieważnienie prawa ochronnego na wzór użytkowy .....                             | 515        |
| 8. Wygaśnięcie prawa ochronnego na wzór użytkowy .....                               | 517        |
| 9. Ćwiczenia .....                                                                   | 517        |
| 10. Literatura .....                                                                 | 518        |
| 11. Wybrane orzeczenia sądowe .....                                                  | 518        |
| <b>ROZDZIAŁ VII. Topografie układów scalonych .....</b>                              | <b>519</b> |
| 1. Źródła prawa .....                                                                | 519        |
| 2. Pojęcie topografii układu scalonego .....                                         | 519        |
| 3. Przesłanki zdolności rejestrowej TUS .....                                        | 520        |
| 4. Procedura rejestracji TUS .....                                                   | 521        |
| 4.1. Opłaty rejestracyjne .....                                                      | 522        |
| 4.2. Decyzje Urzędu Patentowego dotyczące rejestracji TUS .....                      | 523        |
| 5. Treść prawa z rejestracji TUS .....                                               | 525        |
| 5.1. Ograniczenie praw z rejestracji TUS .....                                       | 526        |
| 6. Unieważnienie prawa z rejestracji TUS .....                                       | 527        |
| 7. Wygaśnięcie prawa z rejestracji TUS .....                                         | 528        |
| 8. Ćwiczenia .....                                                                   | 529        |
| 9. Literatura .....                                                                  | 529        |